

Turistické značení v Evropě

Právní úprava turistického značení ve vybraných státech Evropy

Srovnávací studie č. 4.024
srpen 2016
autor: Eva Balounová

SROVNÁVACÍ STUDIE

Obsah:

TURISTICKÉ ZNAČENÍ – ÚVOD.....4

TURISTICKÉ ZNAČENÍ V ČR.....4

HISTORICKÝ VÝVOJ 4

SOUČASNÝ STAV 6

Ochrana turistického značení 6

Průmyslový vzor..... 6

Spolupráce s orgány státní

správy..... 6

Financování..... 6

Mezinárodní spolupráce..... 6

TURISTICKÉ ZNAČENÍ V ZEMÍCH
EVROPY6

SLOVENSKO 7

Historický vývoj..... 7

Současný stav 7

RAKOUSKO 7

NĚMECKO 8

1. Úprava značení..... 8

2. Právní ochrana značení..... 8

3. Financování..... 8

Severní Porýní – Vestfálsko 8

Sasko 9

POLSKO..... 10

DÁNSKO 10

ESTONSKO 10

FINSKO 10

FRANCIE..... 11

CHORVATSKO 12

LOTYŠSKO 12

NIZOZEMSKO 12

PORTUGALSKO 12

RUMUNSKO 12

ŘECKO 12

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ 13

ŠPANĚLSKO 13

Baskicko 13

Asturias 13

La Rioja..... 14

ŠVÉDSKO 14

UKRAJINA 14

ZÁVĚR15

ZDROJE.....15

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Turistické značení v Evropě	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autor: Balounová, E.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 4.024	První vydání edice: červenec 1991
Datum: srpen 2016	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
Turistické značení; turistika; turismus	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Práce slouží výhradně pro poslance a senátory Parlamentu České republiky.
Zveřejňování je možné jen se souhlasem Parlamentního institutu a autora.

Obsah

TURISTICKÉ ZNAČENÍ – ÚVOD	4
TURISTICKÉ ZNAČENÍ V ČR	4
HISTORICKÝ VÝVOJ	4
SOUČASNÝ STAV	6
<i>Ochrana turistického značení.....</i>	<i>6</i>
<i>Průmyslový vzor.....</i>	<i>6</i>
<i>Spolupráce s orgány státní správy.....</i>	<i>6</i>
<i>Financování.....</i>	<i>6</i>
<i>Mezinárodní spolupráce.....</i>	<i>6</i>
TURISTICKÉ ZNAČENÍ V ZEMÍCH EVROPY.....	6
SLOVENSKO	7
<i>Historický vývoj.....</i>	<i>7</i>
<i>Současný stav.....</i>	<i>7</i>
RAKOUSKO	7
NĚMECKO.....	8
1. <i>Úprava značení.....</i>	<i>8</i>
2. <i>Právní ochrana značení.....</i>	<i>8</i>
3. <i>Financování.....</i>	<i>8</i>
<i>Severní Porýní – Vestfálsko.....</i>	<i>8</i>
<i>Sasko.....</i>	<i>9</i>
POLSKO	10
DÁNSKO	10
ESTONSKO	10
FINSKO.....	10
FRANCIE	11
CHORVATSKO	12
LOTYŠSKO	12
NIZOZEMSKO	12
PORTUGALSKO	12
RUMUNSKO	12
ŘECKO	12
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	13
ŠPANĚLSKO	13
<i>Baskicko.....</i>	<i>13</i>
<i>Asturias.....</i>	<i>13</i>
<i>La Rioja.....</i>	<i>14</i>
ŠVÉDSKO	14
UKRAJINA	14
ZÁVĚR.....	15
ZDROJE.....	15

Shrnutí

Práce Parlamentního institutu představuje existující právní zakotvení turistického značení v právních rádech evropských zemí. Práce nejprve představuje turistické značení v České republice, včetně jeho historického vývoje a právní úpravy. Práce rovněž představuje typy značení, které se v evropských zemích používají. Práce vznikla při vědomí toho, že v České republice existuje velmi propracovaný systém turistického značení. Autorka práce si je rovněž vědoma snah *de lege ferenda* zakotvit problematiku turistického značení do právního řádu České republiky. Proto se práce snaží najít odpovědi na to, jestli je v některých zemích Evropy tzv. právo turistického značení nebo právo turistických cest právně ukotveno. Dále se práce věnuje problematice trestání za poškození nebo zničení turistické značky. Rovněž byla věnována pozornost financování provádění a udržování turistického značení. Práce je rozčleněna na dvě části – v první je představen stav v České republice, v druhé pak stav v jednotlivých zemích Evropy s tím, že úvodem jsou představeny právní úpravy sousedních zemí ČR a poté dalších vybraných evropských zemí. Závěrem jsou stručně shrnuty výsledky této komparativní studie.

Turistické značení – úvod

Turistickým značením se ve smyslu ČSN¹ 01 8025 rozumí turistický informační systém, poskytující informace při pohybu po stanovených trasách v terénu i na území sídelních celků zpravidla v období bez sněhové pokrývky. Toto značení rovněž umožňuje průchod zvláště chráněnými částmi přírody a dalšími chráněnými oblastmi. Značení přispívá k rozvoji turistiky a tím i tělesné zdatnosti občanů a jejich kulturní úrovni.²

Dle Učebního textu pro značkaře vydaného Klubem českých turistů má značení cest pradávný původ, skutečné značení pěších turistických tras však vzniklo na počátku minulého století v Německu. V druhé polovině 19. století vznikaly turistické spolky v Anglii, Rakousku, Švýcarsku, Německu, Maďarsku, Francii, Polsku a dalších zemích, současně s tím začalo organizované budování pěších značených tras v širším měřítku. V alpských zemích byla v té době vytvořena již souvislá síť tras značených jednoduchou pásovou značkou tvořenou červeným středovým pruhem a dvěma bílými okrajovými pruhy.

Turistické značení v ČR

Historický vývoj

Pohorská jednota Radhošť založena roku 1884 vybudovala ihned po svém založení menší síť tras značených tvarovými značkami kolem Radhoště. V roce 1888 byl založen Klub českých turistů, který měl ve svých stanovách rovněž zřizování a označování cest. Na rozdíl od pohraničí, kde jednotlivé německé turistické spolky značily různými tvarovými značkami, uvažoval Klub českých turistů o vybudování jednotné sítě značených tras provedené alpskou pásovou značkou. Práce na tomto značení započaly v roce 1889, kdy byly vyznačeny cesty v okolí tehdejších Svatojanských proudů.³ Po roce 1918 se jednotlivé izolované sítě značených tras začaly propojovat a uplatňovala

¹ České technické normy samy o sobě nejsou právně závazné

² Učební texty pro značkaře, díl M, KCT; dostupné [zde](#)

³ Dnes pod hladinou Šlechovické přehrady

se jednotná metodika Klubu československých turistů (KČST). Značkářská činnost KČST byla podporována ze strany státních institucí. Např. v roce 1920 vydalo Ministerstvo vnitra výnos, kterým sdělovalo místním úřadům, že značení turistických cest se provádí v zájmu státu a z toho důvodu je třeba je podporovat. Dalším výnosem z roku 1921 se stanovily trestní sankce za poškozování značení. Ovšem již tehdy se KČST marně snažil o vydání zákona na ochranu značení, čehož se nepodařilo dosáhnout dodnes.⁴

V období druhé světové války a v poválečném období lze pozorovat úpadek podpory turistického značení. V roce 1954 rozhodla vláda Československé republiky svým usnesením o nové organizaci turistiky a cestovního ruchu, které bylo věnováno výhradně zajištění masového rozvoje turistiky. Cíle mělo být dosaženo mimo jiné i značením turistických tras. Po založení Československého svazu tělesné výchovy (ČSTV) v roce 1957 byla do této organizace začleněna také turistika. V následujícím roce, opíraje se o zákon o tělesné výchově, vydal ÚV ČSTV směrnici o jednotném řízení značení turistických tras v celém Československu. Podle této směrnice byly za značení odpovědny pouze orgány turistiky a všechny jiné organizace nebo jednotlivci mohli značení turistických tras provádět pouze z jejich pověření a podle jejich pokynů. V souvislosti s hodnocením významu značení byl schválen v roce 1958 samostatný čtyřstupňový služební odznak Turista-značkař. Vládní usnesení z roku 1962 uložilo předsedům krajských národních výborů přispívat přiměřenými částkami z prostředků cestovního ruchu na značení turistických tras. Na značení přispívaly významně i územní složky Vládního výboru pro cestovní ruch.

V roce 1967 však došlo k zrušení krajských složek, byly vytvořeny oblastní značkářské komise vždy pro dva kraje společně (s výjimkou Východočeského kraje, který byl samostatnou oblastí). Na Slovensku oblastní komise vytvořeny nebyly a značení bylo organizováno na celém území přímo slovenskou značkářskou komisí v Bratislavě. Řídící činnost oblastních značkářských komisí byla vzhledem k velkému rozsahu spravovaného území značně obtížná a tak značení uvítalo opětné vytvoření krajských tělovýchovných (tj. i turistických) složek roku 1971 a návrat k původnímu systému: začátkem 70. let v rámci České tělovýchovné organizace a Českého svazu turistů, od roku 1974 v rámci České organizace ČSTV a Svazu turistiky ČSTV.

Po roce 1990 se Klub českých turistů jako plně samostatná organizace včlenil do Českého svazu tělesné výchovy, který v roce 1997 z důvodů rozporů ve financování značení opustil a stal se zcela samostatnou turistickou organizací. Značení je od té doby financováno ze státních prostředků pro cestovní ruch Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a později přibližně ve stejné celkové výši i jednotlivými kraji.

Bylo zachováno ústřední řízení značení, na úrovni ÚV KČT vznikla Rada značení (RZ). Byla zřízena Sekce pěšího a lyžařského značení přejmenovaná později na Sekci turistického značení (STZ). Na úrovni Oblastních výborů KČT byly vytvořeny Krajské komise značení (KKZ), jež byly později přizpůsobeny nově vytvořenému krajskému zřízení. Vlastní značkářskou činnost v terénu zajišťovaly původně Okresní značkářské komise (OKZ), později přejmenované na Oblastní značkářské komise (OZK).

⁴ Zdroj Učební texty pro značkaře

Současný stav

Ochrana turistického značení

Dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích se přestupku dopustí ten, kdo úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení a může mu být za to uložena pokuta až do výše 3000 Kč.

Průmyslový vzor

Dne 9. 11. 2007 byl Klubu českých turistů udělen úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu EU v Alicante (nyní Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví) certifikát pro průmyslový vzor turistického značení.

Spolupráce s orgány státní správy

Klub českých turistů v roce 2004 uzavřel dohodu o vzájemné spolupráci s ministerstvem životního prostředí, již předtím uzavřel obdobnou dohodu se správami národních parků České Švýcarsko, Šumava a Krkonoše a dohodu o spolupráci při značkování turistických cest v chráněných územích.⁵ Tato spolupráce pokračuje např. v rámci přípravy CHKO Brdy.⁶

Financování

Činnost Klubu českých turistů je financována Ministerstvem pro místní rozvoj v rámci neinvestičních dotací (7 600 tis. Kč v roce 2014). Ze zprávy o činnosti Rady značení KČT a jejích sekcí za období leden až listopad 2015 vyplývá, že v roce 2015 získala dotaci od MMR ČR ve výši 7,6 mil. Kč a dále dotace od krajských úřadů.⁷

Mezinárodní spolupráce

Dvoustranná spolupráce

Dvoustranná spolupráce mezi Českou republikou a sousedními státy probíhá zejména na základě mezivládních dohod států (základem pro spolupráci s Polskem byla Úmluva vlád z roku 1959, s Německem zejména díky Dohodě o malém pohraničním styku⁸).

Spolupráce s Evropskou asociací turistických klubů (EATK)

Klub českých turistů je členem EATK od roku 1993.⁹

Turistické značení v zemích Evropy

Způsoby pěšího značení v Evropě je obecně možno rozdělit do čtyř skupin:

1. Přímořské státy západní Evropy (Francie, Španělsko, Portugalsko, země Beneluxu) – používají dvoupásové značení
2. Německo, Řecko – převážně tvarové značení (jednoduché ale i složité symboly)

⁵ Zdroj [zde](#)

⁶ AOPK ČR společně s Úřadem vojenského újezdu připravila návrh tras, ten byl předjednan s obcemi a v návaznosti na CHKO Brdy upřesněn. Poté byl předán KČT, který síť zpřesňuje, poté jej předloží ke konečnému schválení obcím a vlastníkům cest a následně podá žádost o udělení souhlasu v souladu s bližšími ochrannými podmínkami CHKO Brdy. Zdroj Fišer, B., Obermajer, J. Chráněná krajinná oblast Brdy, Ochrana přírody 1/2016

⁷ Podrobnosti viz [zde](#)

⁸ Dostupné [zde](#)

⁹ K mezinárodní spolupráci viz Učební texty značkařů

3. Země střední a východní Evropy (včetně východního Německa) – třípásové značení, většinou okrajové upozorňovací bílé pruhy + střední pruh vedoucí barvy (odlišně v Rakousku)
4. Země zcela zvláštního značení (Spojené království, skandinávské země, balkánské státy)

Klub českých turistů uvádí, že v evropských zemích bývalého Sovětského svazu značení turistických tras prakticky neexistuje.

V roce 1987 se v Hermsdorfu (v tehdejší NDR) konala porada značkařských pracovníků z východoevropských států, která připravila na základě československého materiálu návrh na sjednocení značkařské symboliky pro mezinárodní konferenci o turistice v Moskvě. Tato konference přijala československý materiál jako materiál metodický a usnesla se, že jednotlivé státy budou podle něho zavádět sjednocování v etapách a to podle svých, zejména ekonomických, možností. Uvedený materiál byl v Československu vydán jako československá státní norma pod označením ČSN 01 8025 Turistické značení.¹⁰

Slovensko

Historický vývoj

Na Slovensku lze pozorovat celkem obdobný vývoj jako v České republice. Na Slovensku však hned od počátku povolovaly vyznačení nových tras županské úřady a to na základě návrhu místního odboru nebo ústředí KČST, tím byla zajištěna potřebná jednotnost značení. V poválečném období na Slovensku vznikl Klub slovenských turistů a lyžařů (KSTL), poté značení probíhalo v rámci Československého svazu tělesné výchovy.

Současný stav

Nyní je značení v gesci Klubu slovenských turistů. I na Slovensku je Státní norma STN 01 8025 Turistické značení, která kromě jiného určuje druhy značek, tvar, velikost, barvu, atp. Tato norma rovněž není právně závazná.

I na Slovensku existuje přestupek úmyslného zničení, poškození, znečištění anebo neoprávněného odstranění, zaměnění, pozměnění, zakrytí nebo přemístění turistické značky anebo jiného orientačního označení. Za tento přestupek může být uložena pokuta až 300 EUR.¹¹

Rakousko

V Rakousku se turistické značení liší podle spolkové země i regionu. Značením pěších cest se zabývá řada organizací, takže často toto značení není prováděno zcela jednotným způsobem. Z iniciativy zemských orgánů se v současné době uplatňují zvláště v alpském regionu snahy jak o sjednocení značení, tak zejména o jednotné zavedení obdobných směrovek, které se nyní používají ve Švýcarsku.¹² Pravomoc právní úpravy a správy turistických tratí spadá do kompetencí jednotlivých zemí. Od roku 1990 je na doporučení Rakouského alpského klubu (Österreichischer Alpenverein) používáno ve všech spolkových zemích stejné značení (třípásový pruh – červená, bílá, červená). Na úrovni zemí je problematika nejčastěji upravena v rámci turistických zákonů, někdy bývá upraveno, kdo je oprávněn provádět turistické značení, atp.

¹⁰ Zdroj Učební texty pro značkaře

¹¹ § 47 Zákona č. 372/1990 Zb., Zákon Slovenskej národnej rady o priestupkoch

¹² Zdroj Učební texty pro značkaře

Německo

V Německu není na úrovni spolku problematika centrálně upravena. Jednotlivé země mohou problematiku regulovat. I způsoby značení, používané jednotlivými turistickými organizacemi v různých částech Německa, jsou rozdílné. Většina těchto turistických organizací je však sjednocena ve Verband deutscher Gebirgs- und Wandervereine e.V. (Svaz německých horských a turistických spolků). Tento svaz vydal jednotná rámcová pravidla pro značení turistických tras, která sice neřeší používání jednotlivých značkařských symbolů, ale pouze upravují jejich umístování na turistických značených trasách tak, aby byly pro uživatele spolehlivě sledovatelné. Se značně rozdílnými způsoby značení se setkáváme především v západních zemích SRN, zatímco v zemích bývalé NDR jsou způsoby značení více méně sjednoceny.¹³

Režim povolování značení úřady je upraven na úrovni jednotlivých zemí – nejčastěji např. v lesních zákonech. Taková povolení pak zpravidla mají pouze místně omezený účinek.

1. Úprava značení

Povolení ke značení turistických cest je v Německu udělováno místně příslušnými vyššími úřady pro krajinu. V zásadě jsou oprávněny větší turistické spolky. Navzdory paušálnímu zmocnění musí v každém jednotlivém případě předložit úřadu detailní značení dané cesty. Tato problematika spadá do pravomoci jednotlivých zemí.

2. Právní ochrana značení

Kromě soukromoprávní ochrany dle občanského zákoníku¹⁴ a trestněprávní ochrany dle trestního zákoníku¹⁵ existuje ještě správněprávní ochrana – např. právě v Severním Porýní – Vestfálsku nebo v Sasku.

3. Financování

Financování turistického značení není upraveno právním předpisem. Turistické kluby však jako organizace přispívající k ochraně přírody a krajiny dostávají státní příspěvky, čímž stát nepřímo financuje i turistické značení.

Severní Porýní – Vestfálsko

V Severním Porýní-Vestfálsku je značení tras zmíněno již v zákoně o krajině¹⁶ – konkrétně v § 59, kde je stanoveno, že:

§ 59 – Turistické značení

Odst. 1: Vlastníci a oprávnění uživatelé musí tolerovat (mají povinnost strpět) turistické značení prováděné oprávněnými organizacemi.

Odst. 2: Povolení (oprávnění) k takovému značení udělují vyšší krajinné úřady (Landschaftsbehörde).

¹³ Zdroj Učební texty pro značkaře

¹⁴ § 823 občanského zákoníku – BGB: odpovědnost za škodu

¹⁵ § 303 trestního zákoníku – Strafgesetzbuch: neoprávněné zničení či poškození cizí věci

¹⁶ Landschaftsgezetzt – LG; dostupné [zde](#)

Odst. 3: Podrobnosti upravují nejvyšší krajině úřady po konzultaci s příslušnými výbory zemského parlamentu prostřednictvím vyhlášky. Mohou stanovit, jaké značky mohou být používány.

Toto je pak rozvedeno v prováděcím předpisu k zákonu o krajině (Verordnung zur Durchführung des Landschaftsgesetzes – DVO-LG¹⁷). §19 tohoto prováděcího předpisu stanoví, kdo má pravomoc ke značení:

§ 19: Oprávnění ke značení

Odst. 1: Oprávnění ke značení turistických tras dle § 59 odst. 2 zákona o krajině je udělována pro určité území. Pro každé území může být oprávněna pouze jedna organizace. Ta má být v kontaktu ve všech záležitostech s jinými místními turistickými organizacemi. Toto povolení však může být uděleno i jiné organizaci, ta se však o vedení tras dohodne s místně příslušnou organizací.

Odst. 2: S udělením povolení je příslušná organizace povinna se před stanovením nových turistických tras nebo změnou stávajících tras dohodnout s vlastníky a držiteli dotčených nemovitostí a jejich sdruženími, obcemi a sdruženími obcí, správami parků, krajinými úřady, a pokud se jedná o les úřadem pro les... Pokud je dotčeno více než 50 vlastníků či držitelů pozemků může být o přípravě konzultací vyzooměno prostřednictvím veřejné informace. Dotčeným vlastníkům a držitelům musí být umožněno vyjádřit se a vznést připomínky.

§ 20 prováděcího předpisu stanoví, jaké značky mohou být k turistickému značení používány:

§ 20: Značky

Odst. 1.: Pro turistické značení mají být použity pouze značky uvedené v příloze 4 této vyhlášky. Vyšší úřady ochrany krajiny mohou pro případné trasy povolit jiné značení. Povolení a jiné značky jsou vyhlášeny v úředním věstníku místního úřadu. Orientační značky ve smyslu § 18 odst. 1 č. 2 mohou být umístěny pouze na rozcestích a jiných významných bodech.

Odst. 2: Odstavec jedna se nevztahuje na značení v lázeňských obvodech a pro lyžařské trasy.

Tento předpis rovněž stanoví, že kdo úmyslně nebo z nedbalosti odstraní nebo poškodí legálně umístěnou značku, dopustí se správního deliktu ve smyslu § 70 odst. 1 zákona o krajině.¹⁸ Za takový delikt může být v zásadě uložena pokuta až do výše 50 tisíc EUR.

Příloha č. 4 vyhlášky obsahuje přípustné turistické značky.¹⁹

Sasko

Dle saského zákona o lesích (Waldgesetz für den Freistaat Sachsen – SächsWaldG)²⁰ se dopustí přestupku ten, kdo úmyslně nebo z nedbalosti zničí, poškodí, odstraní, upraví, atp. turistickou značku (§ 52 zákona). Pokuta za tento přestupek může být uložena až do výše 2 500 EUR, v případě zvláště těžkých případů až do výše 10 000 EUR.

¹⁷ Dostupné [zde](#)

¹⁸ Landschaftsgesetz – LG; dostupné [zde](#)

¹⁹ Dostupné [zde](#)

²⁰ Dostupné [zde](#)

Polsko

V Polsku existuje podobné značení turistických tras jako v České republice. Značení turistických tras na celém území Polska zajišťuje turistický klub Polskie towarzystwo turystyczno-krajoznawcze (PTTK). Dle polského přestupkového zákona²¹ se přestupku dopustí ten, kdo úmyslně zničí, poškodí, odstraní nebo umístí turistickou značku (§ 85). Dle polského přestupkového zákona může být za takový přestupek uložena pokuta či odnětí svobody. Rovněž může být uloženo zaplatit náhradu škody či uvést věc do původního stavu.

Jinak není turistické značení specificky upraveno zvláštním zákonem. Polský turistický klub vydal pravidla pro turistické značení. V současné době ministerstvo sportu a turismu připravuje inventář turistických tras. Ministerstvo rovněž zvažuje možnost přípravy speciálního zákona upravujícího turistické značení, zejména třídění tras, jejich označování a bezpečnost, atp. Financování provádění a obnovy turistického značení je zajišťováno zejména prostředky ministerstva sportu a turismu. Je uvedeno, že částka vyhrazená na turistické trasy činila v roce 2015 500 000 zlotých a v roce 2016 800 000 zlotých (přibližně asi 180 000 EUR).

Dánsko

V Dánsku není speciální legislativa, která by upravovala turistické trasy a jejich značení. Není ani stanoven správní delikt poškození turistické značky; její poškození by však šlo podřadit pod skutek zničení nebo poškození cizího majetku klasifikovaného trestním zákoníkem. Turistické cesty jsou financovány vlastníkem pozemku, někdy ve spolupráci s obcí, státem nebo jiným sponzorem. Záleží na tom, kdo má pod správou oblast, kde jsou turistické trasy zřizovány. Dánská agentura ochrany přírody má pod svojí správou oblast asi 200 000 hektarů lesa a přírodních rezervací a má svoji vlastní metodiku tvoření a značení turistických tras. I někteří další správci označují turistické trasy dle metodiky dánské agentury ochrany přírody (Danish Nature Agency).²²

Estonsko

V Estonsku není turistické značení specificky upraveno legislativou. Poškození nebo zničení turistické značky by mohlo být dle estonského trestního práva přečinem. Estonský trestní zákoník pracuje s přečinem poškození cizího majetku malé hodnoty, za který hrozí pokuta do výše 300 pokutových bodů nebo detence. Pokud takový přečin spáchá právnická osoba, může být uložena pokuta do výše 3200 EUR.

Ohledně financování značení – uvádí se, že Estonsko je velmi zalesněnou zemí, okolo 40 % lesů je ve vlastnictví státu a jsou spravovány Státní správou lesů, organizací, která spadá pod ministerstvo životního prostředí. Činnost Státní správy lesů je financována zejména ze státního rozpočtu. Státní správa lesů kromě jiného zprostředkovává turistické využití lesů s ohledem na ochranu životního prostředí. Státní správa lesů buduje turistické cesty, spravuje ubytování, zajišťuje vzdělávání, atp. Státní správa lesů rovněž organizuje turismus v národních parcích a dalších chráněných oblastech. Státní správa lesů rovněž spolupracuje s místními úřady, soukromými institucemi, atp.

Finsko

Ve Finsku není turistické značení upraveno právními předpisy. Nicméně, asociace Metsähallitus, která pracuje pod ministerstvem pro zemědělství a lesnictví a ministerstvem pro životní prostředí a která má v kompetenci kromě jiného i správu národních parků a dalších přírodních rezervací,

²¹ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczen, Dz. U. 1971 Nr 12 poz. 114

²² Více info [zde](#)

divočiny, turistických tras, ochranu druhů a stanovišť a turistiku, lov a rybolov, vydala několik doporučení. Průvodce pro turistické značení obsahuje pokyny jak plánovat a značit turistické trasy. Konkrétně pro značení turistických tras bylo doporučeno např.: značky by měly být tak blízko u sebe, aby od jedné bylo možno vidět další; pokud jsou ke značení použity stromy, mělo by tak být učiněno bez jejich poškození; stromy by ale neměly být primárně užívány, ani další důležité krajinné prvky; během plánování značení by mělo být vzato v úvahu, že viditelnost značek se může lišit v závislosti na daném roční období.²³ Zničení turistické značky může být klasifikováno jako obecný trestný čin poškození podle finského trestního zákoníku. Financování provádění turistického značení je zajišťováno z několika zdrojů:

- Stát a obce financují turistické trasy, které jsou využívány ke sportu a k venkovním aktivitám.
- Regionální rady financují projekty, které podporují regionální rozvoj.
- Centra pro ekonomický rozvoj, dopravu a životní prostředí podporují investice do zaměstnanosti.

Francie

Turistické značky nejsou ve Francii nijak souhrnně upraveny v právních předpisech. Organizace, které značení provádějí, musí být dohodnuty s vlastníkem cest (v případě silnic stát a samosprávné celky). Ve Francii existují dvě kategorie turistického značení:

- Značení velkých turistických tras

Toto značení se dělí na tzv. malé a velké turistické cesty (GR, PR) – tyto značky jsou značeny v pravidelných intervalech na kamenech, stromech, aj. Toto značení provádí zejména dobrovolníci francouzské federace chodců, která má místní orgány. Tyto trasy jsou také vyznačeny v mapách. Dále se na tomto značení podílí i jiné organizace – např.: národní úřad pro lesy (pod ministerstvem zemědělství), národní parky, regionální parky (pod státem, regionem, aj.).

- Jiné značení

Kromě turistických tras jsou ve Francii používány i jiné značky pro turisty – značky značící vzdálenosti chůze (zejména v regionálních parcích) nebo značky sledující určité produkty (typicky vinné trasy, které většinou spravují regiony ve spolupráci s výrobci).

V případě poškození nebo zničení značky se použije obecných ustanovení – pokud je škoda na nemovitosti, která je veřejným majetkem, připadá v úvahu administrativněprávní či trestněprávní postih, v případě soukromého vlastníka pozemku připadá v úvahu trestněprávní postih. Účastníkem řízení může být organizace, která provedla značení.

Turistické značení může být prováděno buď přímo státem, regionem, apod., které toto značení také financují. Značení je rovněž prováděno asociacemi, jako je např. francouzská federace chodců, a jsou jako veřejně prospěšné podporovány. Tyto organizace jsou podporovány více ministerstvy majícími v gesci podporu sportu, turistiky, udržitelného rozvoje, atp.

²³ Tato doporučení jsou dostupná pouze ve finštině, [zde](#)

Chorvatsko

V Chorvatsku není problematika značení turistických cest upravena zákonnými ani podzákonnými předpisy, dokonce tyto značky nejsou ani chráněny správním právem – jejich poškození nebo zničení není přestupkem. Komisi pro horské cesty, která spadá pod Chorvatskou horskou asociaci, byla v roce 1995 vydána určitá pravidla, vedoucí ke sjednocení značení. Financování je podporováno státem – zejména ministerstvem zemědělství v rámci tvorby tematických tras a ze zdrojů programu pro rozvoj venkova v letech 2014 – 2020.²⁴

Lotyšsko

V Lotyšsku není speciální právní úprava upravující turistické značení. Nicméně, nestátní Lotyšská turistická asociace, která sdružuje vlastníky horských a venkovských ubytovacích zařízení a další, vydala doporučení. Není upraven ani správní delikt zničení či poškození turistické značky.

Nizozemsko

V Nizozemsku lze předpisy, které se týkají přímo označování turistických tras, najít na úrovni obcí či regionů a proto se od sebe různě liší. Na celostátní úrovni je upraveno pouze označení stezky pro pěší dle předpisů o silniční dopravě. Turistické značky nejsou nijak zvlášť chráněny, ale samozřejmě v případě jejich poškození může nastoupit soukromoprávní odpovědnost za škodu. Turistické značení však může být financováno veřejnými finančními prostředky – např. v rámci grantu ministerstva pro infrastrukturu a životní prostředí nebo turistickou kancelář v rámci podpory turismu.²⁵

Portugalsko

V Portugalsku se o značení turistických tras stará Federace kempování a horolezectví Portugalska. Byla vydána pravidla pro pěší trasy, která upravují turistické značení. Financování turistického značení mohou provádět obce či regiony v rámci podpory turismu.

Rumunsko

V Rumunsku spadá problematika turistického značení do rozhodnutí vlády č. 77/2003 o opatřeních k prevenci nehod v horách a o organizaci horské záchranné služby. Dle tohoto rozhodnutí (čl. 34) je finanční a materiální podpora nezbytná k zřízení a správě horských turistických cest zajištěna úřady obcí a regionů. Zároveň je určeno, co se rozumí nezbytnou správou cest (čištění, oprava značek, atp.)²⁶. V tomto rozhodnutí jsou rovněž stanoveny správní delikty; deliktu se dopustí ten, kdo nedodržuje povinnosti stanovené rozhodnutím.

Řecko

Ředitelství pro lesy, které spadá pod ministerstvo životního prostředí, energetiky a změny klimatu, v současné době podalo návrh ministerského rozhodnutí na ministerstvo životního prostředí, energetiky a změny klimatu, k určení technické specifikace značení a údržby horských turistických cest. Návrh ministerského rozhodnutí je ve stádiu konzultací. Nyní je k vydávání doporučení ohledně turistických cest odpovědné ředitelství pro lesy. Na správě turistických cest se podílí také obce, turistické asociace, apod. Určité správní delikty jsou stanoveny lesním zákonem.

²⁴ Odpověď na dotaz ECPRD č. 3162

²⁵ Zdroj Odpověď na ECPRD dotaz č. 3162

²⁶ Konkrétně je uvedeno, že každé jaro mají být doplněny a nahrazeny sloupky, šipky, nápisy, značky a znamení, která byla poškozena, zničena nebo jinak narušena. Dále je obsaženo ustanovení o označení lavinových nebezpečí.

Spojené království

V legislativě Spojeného království se turistické cesty vyskytují jako práva cesty „rights of way“, která jsou upravena v §27 zákona o venkově z roku 1968 (the Countryside Act 1968). V tomto ustanovení je stanoveno, že místní orgány musí označit, kde cesta opouští zpevněnou cestu a v dalších místech, kde je značka zapotřebí, aby trasa mohla být sledována. Značka rovněž musí upravovat, kdo má toto právo cesty. Před upevněním značky je místní samospráva povinná konzultovat s majitelem pozemku. Mohou být umístěny i doplňující informace, jako je vzdálenost, apod. Takové značení je pak chráněno zákonem o dálnicích z roku 1980 (Highways Act 1980), kde je stanoveno, že je přestupkem zničit nebo poškodit značení. Za takový přestupek je ukládána pokuta (nepřevyšující 50 liber). Je také upraven přestupek neoprávněného umístění značky. Financování značení je prováděno tak, že národní vláda poskytuje prostředky místním orgánům. Místní orgány také mohou navýšit prostředky, např. prostřednictvím výběru místních daní. O financování rozhoduje místní správa. Národní vláda poskytuje finanční prostředky na správu některých vybraných tras, jako jsou např. tzv. národní trasy, což jsou dálkové trasy o celkové délce asi 4 000 km v Anglii a Walesu. Dále turistické asociace mohou poskytovat podpůrné značení, jako jsou barevné směrovky tak, aby podpořily jistotu turistů.

Španělsko

Ve Španělsku se pěší značené trasy dělí na dálkové (GR), regionální (PR) a místní (SL). Tyto jsou ve Španělsku chráněny právem duševního vlastnictví (úřadem pro ochranné známky a patenty). Značkování turistických tras ve Španělsku provádí Španělská federace horských sportů a lezectví (La Federación Española de Deportes de Montaña y Escalada – FEDME), která je neziskovou organizací.

Právní úprava turistických tras spadá v zásadě do kompetencí autonomních oblastí. Výjimečně je v rámci právní úpravy národních parků nebo jiných chráněných oblastí také upraven systém cest v parku, atp.

Právní úprava na úrovni autonomních oblastí týkající se této problematiky existuje jen v některých autonomních oblastech – např. v Baskicku, Asturias, La Rioja.

Baskicko

V Baskicku je problematika upravena vyhláškou č. 79/1996 z 16. dubna o turistice.²⁷ Vyhláška klasifikuje pěší túry na a) velké túry (Grandes Recorridos – GR) a b) malé túry (Pegueños Recorridos – PR). Velké túry trvají několik dní a přesahují 50 km. Malé túry jsou dosažitelné v rámci jednoho dne a nepřesahují 50 km.

Asturias

V Asturias je problematika upravena vyhláškou č. 59/1998 z 9. října týkající se turismu a systémů značení turistických tras.²⁸ Tato vyhláška upravuje zásady značení, přílohy stanoví, jaké náležitosti musí být předloženy v jednotlivých případech.

²⁷ Ve španělštině dostupné [zde](#)

²⁸ Ve španělštině dostupné [zde](#)

La Rioja

V La Rioja platí vyhláška č. 64/1998 ze dne 20. listopadu o turistice.²⁹ Tento předpis upravuje oprávnění k provádění značení. Je upraveno povolování značených tras v přírodě, to provádí místní úřady.

V La Rioja dále platí zákon č. 5/2003 z 26. března o síti zelených turistických tras, kde je upraveno financování, značení, atp.³⁰ Co se týče značení, je ale pouze řečeno, že toto značení bude provedeno v souladu se stávajícími pravidly a zvyklostmi.

Švédsko

Ve Švédsku není specifická právní úprava označování turistických či lyžařských tras. Nicméně pokud jde o turistické značení v národních parcích a přírodních rezervacích, o tom rozhoduje stát. Pokud však jde o pozemek, který nespadá do výše uvedených kategorií a je v soukromém vlastnictví, vlastník se může rozhodnout ohledně turistického značení. Nicméně platí svoboda vstupu, sběru lesního ovoce a hub, atp. na cizí pozemek. V chráněných oblastech musí značení splňovat standardy SIS 03 15 22 (švédská technická norma týkající se sportu a venkovní rekreace). Pokud obec nebo jiný místní orgán zanedbal nebo např. vyznačil cestu nebezpečným způsobem, může být potrestán pokutou. Ohledně tras pro motocykly rozhoduje švédská agentura ochrany přírody. Švédská agentura ochrany přírody také vydává pokyny ohledně turistického značení ve Švédsku (např. letní trasy jsou značeny oranžově, v horách se používají tzv. mohyly (v ČR známé jako mužik – uměle vytvořené značky z kamenů); zimní trasy jsou značeny červeně, nebo křížkem; existují i jiné speciální značky). Pokud se trasa částečně kryje se silnicí, musí být k jejímu značení vydáno povolení dopravního úřadu.

Pokud někdo zničí značení na soukromém pozemku nebo na pozemku státu, dopustí se vandalismu, který je trestným činem. Bude se aplikovat obecný trestný čin vandalismu. Ale pokud někdo zničí značení na soukromém pozemku, které tam umístil vlastník bez spolupráce s orgánem státní správy či samosprávy, nebude se jednat o trestný čin (nastupovala by občanskoprávní odpovědnost).

Stát podporuje turistické značení prostřednictvím obcí, které rozhodují o plánování a údržbě tratí a dále prostřednictvím švédské agentury pro ochranu přírody, která vyčleňuje finanční prostředky pro údržbu kromě jiného i turistických tras. Stát rovněž financuje švédskou turistickou asociaci, např. v roce 2016 získala tato asociace prostředky na renovaci tzv. královské trasy. Dále se na financování podílejí obce, místní turistické kanceláře, kluby, soukromé asociace, atp. Např. trasa „10 jezer“ byla vybudována jako soukromá iniciativa, nyní ji financuje i švédská turistická asociace a obce. Financování turistických tratí samozřejmě zahrnuje i opravu mostů, stavbu přístřešků, atp. Je uvedeno, že pro údržbu tratí, které náleží státu v horských oblastech, je potřeba rozpočet asi 13 milionů EUR k udržení tras v dobré kondici. Tyto prostředky poskytuje stát ze státního rozpočtu.³¹

Ukrajina

Na Ukrajině bylo v 30. letech 20. století, kdy byla Zakarpatská Ukrajina součástí ČSR, vyznačeno Klubem českých turistů několik tras. Od roku 2007 jsou v Zakarpatské oblasti značeny turistické cesty dle českých zvyklostí díky financování vládou České republiky, v roce 2010 a 2011

²⁹ Předpis je dostupný [zde](#)

³⁰ Ve španělštině dostupné [zde](#)

³¹ Údaje zaslal Švédský parlament v rámci sítě ECPRD

z prostředků Česko-polského fóra. Dále na Krymu bylo Ministerstvem zahraničních věcí České republiky v roce 2011 finančně podporováno značení turistických tras.³²

Závěr

Na Slovensku je právní úprava turistického značení obdobná jako v České republice. V Německu a Rakousku je právní úprava turistického značení v kompetenci jednotlivých zemí. V Severním Porýní – Vestfálsku existuje podrobná právní úprava turistického značení – v zákoně a podrobněji rozvedena v prováděcím předpisu. Ve Španělsku je problematika upravena spíše lokálně, některé autonomní oblasti mají předpisy týkající se turistiky a vyznačování tras, právní úprava značení v předpisech týkajících se turistiky je však spíše kusá. Ve Spojeném království je turistické značení upraveno v rámci tzv. práv cesty. V mnoha evropských zemích však problematika není upravena závaznými právními předpisy. Nicméně často je, tak jako v České republice, považováno za přestupek, pokud někdo značku poškodí, zničí, atp. Ze zemí, kde je podobná právní kultura i systém značení, lze pravděpodobně vyzdvihnout právní úpravu v již zmíněném Severním Porýní – Vestfálsku.

Zdroje

Právní předpisy uvedené v textu

Učební texty pro značkaře, díl M, Vývoj turistického značení u nás a značení turistických tras ve většině evropských zemí, KČT, 2012, dostupné [zde](#)

Zpráva o činnosti Rady značení KČT a jejích sekcí za období leden až listopad 2015, dostupné [zde](#)
Fišer, B., Obermajer, J. Chráněná krajinná oblast Brdy, Ochrana přírody 1/2016

Odovědi na dotaz č. 3162 v rámci The European Centre for Parliamentary Research and Documentation (ECPRD)

Internetové stránky MZV ČR: www.mzv.cz

³² Více info na stránkách MZV ČR: [zde](#) a [zde](#)